

Vsakako se zanašamo, da bode sedanja zbornica poslancev zadeve zemljiškega davka s tisto resnobnostjo in ustrajnostjo v razpravo vzela, katero tako važna stvar zasluži, da se — brez oškodovanja državnih interesov — mnogim deželam odvzame presilno breme, katero pritiska na kmetovalce in ni v pravični razmeri s tem, kar jim zemlja donša. To pričakujemo od novega leta.

Gozdna policija.

Spisal Fr. P—r.

(Konec.)

Treba je omeniti še gozdu škodljivih žužkov, med katerimi najbolj nevaren je tako imenovani lubadar ali zakožni črv, ki ga po nekaterih krajih tudi muha imenujejo. Znano je, da je ta lubadar pred 7 leti naredil na Češkem na milijone goldinarjev škode. Skrbeti je toraj treba, da se ta žužek ne zaredi, zato se morajo gozdi smrekovih in mecesnovih odpadkov čistiti, bolno drevje posekati in iz gozdov spravljati. Če gozdarji tako drevje v gozdih najdejo, zapade dotičnik ostri kazni.

Še več družega bi pač lahko naštel, o čemur tudi poročajo okrajni gozdarji, pa se bojim, da bi moj spis preveč ne narastel, toraj konečno stavim še eno vprašanje: ali so okrajni gozdarji res potrebni?

Da odgovorim na to vprašanje, naj navedem ob kratkem nekatere točke o imenitnosti gozdov za človeštvo in posameznega človeka.

Gozdi so pravi varuhi, ki branijo hudim vetrovom, da ne razsajajo po naših deželah. Gozdi oblake in megle na se vlečejo, da potem dež namoči suho polje. Gozdi so, ki vplivajo na zemljo, da se vlaga v njej ohrani in studenci ne posušé, kateri so v hudi vročini največa dobrota za ljudi in živino.

Poglejmo na Kras, kjer so se pred leti koščati gozdi razprostirali, kakošen je pa zdaj!

Pust kamnit svet s kakim brinjevim grmom te spremlja od Postojne do Trsta, daleč po Istri in Dalmaciji. Nekdaj bogate dežele so dandanes najbolj siromašne. Zemljo je dež spral, studenci so se posušili, prst in ž njo rodovitnost zemlje pa burja odnesla. Kjer so se nekedaj dobro rejene krave, voli in konji pasli, pase se dandanes le še požrešna koza, da sproti uniči, kar bi imelo zrasti. Živa priča kazni Božje celim deželam!

Gozd je pa tudi posameznega človeka najboljši prijatelj. Kakor hitro zagledaš luč sveta, že te tvoja skrbna mati položi v zibelko iz lesa. In gorkote, katere zeló potrebuješ, daje ti zopet gozd. Orodje, s katerim si prideluješ jed, in žlico, s katero zajemlješ hrano, vse to dobiš iz gozda. In ko zatisneš trudno oči, položé te na lesene pare in v leseni trugi v grob k večnemu počitku. Evo! prijatelji in vsi te zapustijo, le gozd je tvoj edini spremljevalec. In potem ti še blaga roka vsadi žalovalno brezo na tvojo gomilo in brani tvoje ostanke vremenskih nezgod!

To so pač tehtni vzroki, kateri so napotili našo vlado, da je, ko je uže tudi pomanjkanja lesa in drv nastalo, jela nekoliko bolje skrbeti za gozde in v ta namen gozdno policijo ustanovila.

V Radoljici 12. decembra 1879.

Gospodarske skušnje.

Novo sredstvo proti požrešnim gosenicam,

katere obirajo in mnogokrat popolno vničujejo zelje in repo, hoče kot neovrgljivo priporočati nek kmetovalec

na Nemškem, kakor pravi, iz lastne skušnje. Gosenice so zeló njegovo zelje nadlegovale, pa na nekem zelniku je vse zelje zdravo ostalo. Ko je pregledaval, kaj bi pač moglo obraniti na tem svetu požrešne gosenice, zapazil je, da je rasel med zemljem koper ali smrdilj (Dill, anethum graveolens). Poskušnja je vsakako lahka, zato naj jo ob svojem času naši zeljerejci poskusijo.

Les in vrvi se trpežniže naredé,

če se namočijo v raztoplino obstoječi iz 1 kilo modrega vitrijola, ki se raztopi v 25 litrib vode. Les ostaja v tej raztoplino 24 ur, prav močne kole treba 48 tudi 72 ur pustiti, da se raztoplina dobro v notranji del vleze. Vrvi (štriki) ostajajo le 12 ur v tej raztoplino. Potem se namočene tvarine stavijo na zrak, da se posušé in potem se še enkrat v raztoplino, obstoječo iz vode in apna stavijo.

Národno blagó.

III.

Oblica, zaoblica.

Spisuje Davorin Trstenjak.

Pri štirskih Slovencih, kateri stanujejo kraj hrvatske meje, dalje pri Hrvatih in Srbih, je navada na božični ali koledni praznik jesti oblico — zaoblico. (Vuk. rječ. sv. zaoblica.) Zakoljejo na badnjak, to je, sveti večer, enoletno prase ali jarca, in cela spečejo v oblici, to je, v veliki okrogli skledi ali pekvi. Nekateri si dajo od lončarjev napraviti prščeni vozunček, ki ima v sredi oblo skledo, v katero denejo prase ali jarca in tako vozunček porinejo v peč. Na dnu sklede ali pekve je izdelana zvezda ali solčno lice. Na božični praznik se k obedu prinese prase ali jarček v oblici ali vozunčku, postavi na mizo, v gobec vtakne se lorbek ali pa rožmarin.

To je še star ostanek paganskega poverja. O božiču so paganski Slovani praznovali rojstvo solčnega deteta, in njegov simbol je bil prašček ali jarček, zato še sedaj pri Čehih (Sumlork I, 299—300) lužičkih Srbih in Polacih (Pauli, Pol. 10) pravijo, da na sveti večer zlato prase iz temnih oblakov poluka, in pri Slovencih uganjka:

„Zlato prase se po nebu pase,
Ima kela dva debela“

znači solnce. Oblica je dobila ime po obliki oblike posode, ker oblo po Belostencu pomenja: orbiculatim, globatim, circulatim, rotunde, soluce pa si misliti ko, oblo skledo, pa ni samo bilo navadno pri Slovanih nego tudi družih arijanskih narodih. Tudi na kolah se vozi solčni bog, in tako tudi vozunček ima svoj mitologični pomen. Pozneje je poznamenovanje posode, v kateri se je prase ali jarček peklo, obveljalo za pečenko samo, zato pri Srbih pomenja zaoblica celó: bravče (ovicula vel aper) in pri Hrvatih oblica, prase od godine, enoletno prase, godovno prase.

Srbi to prase, ki se zakolje v čast novorojenemu solncu — božiču, imenujejo tudi: božuna ali božurica. Enake nazore nahajamo tudi pri severnih Slovanih (Potebnja, o mitič. značenj. 28).

Navada je tudi, o božiču na vrata narisati „solnčec“, to je, križec v solnci. Na Koroškem pa na vrata ženinove hiše pribijejo o poroki mēden takošen križec, da novoporočencem prinese blagoslov. Solčni bog je bil bog blagoslova, zato srbska prislovica: „Hoče